

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

A FONTANA GYÓGYFÜRDŐBEN PIHENHETNEK A KIEMELKEDŐ EREDMÉNYT ELÉRT DIÁKOK

A megyei tanfelügyelőség által szervezett ünnepség keretében díjazta kedden délelőtt a Fontana Gyógyfürdő azokat a diákokat és tanáraikat, akik román nyelv és irodalomból kiváló eredményt értek el a képességfelmérő, illetve az érettségi vizsgákon.

fotó: statiuneaborsec.ro

A csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Házában megtartott esemény nyitányaként Manuela Nicoleta Stîngă román szakos tanfelügyelő köszöntötte a jelenlevőket. Hangsúlyozta, immár harmadik éve annak, hogy a tanfelügyelőség díjazza azokat a román és magyar anyanyelvű diákokat, akik román nyelv és irodalomból kiváló eredményt érnek el a képességfelmérő, illetve az érettségi vizsgákon. „Olyan diákok ülnek most itt, akik felülmúlták az elvárásokat.

Ti vagytok a bizonyítéka annak, hogy lehet kiváló eredményeket felmutatni, és a környezetünknek tudniuk kell rólatok és tanáraitokról” – jelentette ki a tanfelügyelő. Szintén az ünnepségen jelen levő diákok és tanárok érdemeit méltatta Demeter Levente főtanfelügyelő. Örömet fejezte ki, hogy nem csak városban, hanem vidéken is születnek kiváló eredmények a román vizsgákon. Meglátása szerint amennyiben diák, tanár és szülő közösen dolgozik, ak-

kor az eredmények nem váratnak magukra. „Köszönjük a Fontana Gyógyfürdőnek, hogy figyelmet szentel a diákoknak és támogatóként van jelen az ünnepségen” – nyomatékosított a főtanfelügyelő. Hasonlóképpen vélekedett Cristi Glodeanu főtanfelügyelő-helyettes. Meglátása szerint nem sok olyan vállalkozás van már, amely fontosnak tartja a diákok támogatását. „Minden befektetés a fiatalokba a jövőnek szól.

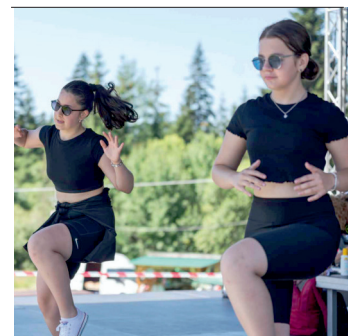
(folytatás a 2. oldalon)

fotó: Moga Attila

Hargita Megye Tanácsa vissza nem térítendő támogatásban részesíti a Culturarium Egyesület idén benyújtott egyik kulturális pályázatát, melynek témája Borszék fürdőváros építészeti öröksége: dokumentálás, értékmegőrzés, párbeszéd.

3. oldal

fotó: Mihai Sardean

FIESTA BORSZÉKEN

3. oldal

175 ÉVE SZÜLETETT BAROSS GÁBOR, A VASMINISZTER

6. oldal

(folytatás az 1. oldalról)

Szerencsére vannak még olyan példák, amelyek ezt szem előtt tartják.”

Az ünnepelteket köszöntötte Szabó Zsolt korábbi prefektus, román szakos tanár is. Kiemelte, különleges nap a mai, amit a Hargita megyével kapcsolatos negatív

híresztelések sem tudnak beárnyékolni. „Mi ismerjük a valós helyzetet, tudjuk, hogy a diákok és tanárok is a legjobbat akarják kihozni magukból. Miért tanulj keveset, ha többet is tehetsz? Miért legyél középserű, ha kiemelkedő eredményeket

is elérhetsz?” – nyomatékosított Szabó.

Az ünnepségen 40 diák és 35 tanár részesült egynapos belépőben a Fontana Gyógyfürdő részéről, az ajándékutalványok összértéke meghaladja a 7500 lejt.

Rédai Botond

KORTÁRSTALÁLKOZÓ

A születésnap nagy esemény minden ember számára. Lehet mérföldkő az életben: hatévesen iskolába mehet a gyerek; tízévesen lehet merész; húszévesen tettekre kész; harmincasként dolgozik, lehet diplomája; negyvenesként sikeres lehet.

Ötvenesként? Bármilyen lehet, bölcs, okos, felnőtt, lakás, család elrendezve. Ha tőlünk függene, talán így történnének a dolgok, de látjuk, hogy életünk irányítása nem egyedül a mi kezünkben van. És jól is van ez így!

„Az Isten majd elrendezi!” – közhely, elkoptatott frázis, de látjuk, tapasztaljuk életünk során ennek igazságát is.

Ötven év valóban mérföldkő: arra készítenek, hogy számot vess az élettel, milyen az egészséged, hogy van a család, milyen terveid vannak a továbbiakban? De semmiképpen ne az foglalkoztasson, hogy mennyi van még hátra? Van, amennyi van, nem mi döntjük el! Fő, hogy keressük a szépet, a jót, örülünk minden percnél!

Na jól van, eddig filozófiának tűnt, amit írtam, de nem ennek szántam. Találkozáson vettem részt, a borszéki ötvenévesek találkozóján. Felszabadult hangulatban, néha kicsit elérzékenyülve találkoztak egymással az egykorúak. Mintha újra gyerekek lettek volna, nem látszott rajtuk az ötven év, még

a 49 és fél sem! Jó hangulatú örömnappal volt, külön kellemes meglepetés (legalábbis nekem), hogy kedves tanítványunk, Gyimesbükk tisztelendője szolgáltatta az alkalmi misét. Felemelő érzés volt, kedves Tihamér!

Köszönöm, hogy részt vehettem, Isten éltesen, 1973-as korosztály! Ezúttal is köszönte! Meg sem fordult a fejemben, hogy elsüssöm nektek azt a frázist, hogy már csak tíz év van a hatvanig, vagy a nyugdíjas évekről beszéljek.

Tudjuk, mindenkinek három életkora van: ez is egy bölcs mondás; egy az igazi, biológiai kora, egy, ahogy kinéz, és egy, ahogy érzi magát. Részemről csak annyit mondanék, hogy szeretnék úgy kinézni, ahogy érzem magam. Őrizzük a humorérzékünket, de azért nem adnék olyan ajándékot – főleg pólót – amire az van írva: 50 éves vagyok, nem öreg, csak régóta fiatal. Vicc ide, vicc oda ez mégis olyan születésnap, amit meg kell ünnepelni.

Sorokat próbálgatok befejezésnek a szép Petőfi-gondolathoz:

*Sok év telt azóta, sok mindent megérvünk,
Ne számoljuk ráncainkat, sem az éveinket,
Tegyük félre súlyosnak ítélt emlékeinket.
Együtt vagyunk ismét, s csendülhet a nóta:
„Boldog idők, szép gyermekkor, jöjj vissza
egy szóra!”*

Legyetek jók!

Ballai Erzsébet

JÚLIUSI TANÁCSHATÁROZATOK

A júliusban, illetve az augusztus 1-én tartott rendes havi gyűlések keretében jóváhagyott határozattervezetek témái:

1. A kóbor kutyák helyzetének kezelésére vonatkozó közszolgálat létesítése, illetve az ehhez kapcsolódó normák elfogadása.

2. Az új gyűléseelnök megválasztása 3 hónapra Pépel Attila Árpád tanácsos úr

személyében.

3. Egy bizottság kijelölése az augusztus 24-28 között Fonyódon megszervezendő testvérvárosi találkozóra.

4. A második trimeszter költségvetés végrehajtása a június 30-ig történt bevételek alapján.

5. A pedagógusok ingázásához járuló költségek fedezete június hónapra 2682,00

lej értékben.

6. A képviselő testület díszpolgári címet ítél Ft. Bakos Balázs nyugalmazott plébánosnak, hálából a 12 éven át nyújtott odaadó munkájáért.

7. Az Új utcában a PNRR/2022/C10/I.2 országos helyreállítási terv keretében létesülő lakások telekkönyvi rendezése.

Tudósít: Szócs Noémi

BORSZÉK FÜRDŐVÁROS ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGE -

PÁLYÁZAT HARGITA MEGYE TANÁCSA TÁMOGATÁSÁVAL

Hargita Megye Tanácsa vissza nem térítendő támogatásban részesíti a Culturarium Egyesület idén benyújtott egyik kulturális pályázatát, melynek témája Borszék fürdőváros építészeti öröksége: dokumentálás, értékmegőrzés, párbeszéd.

A többi romániai és nyugat-európai fürdőtelepüléshez hasonlóan Borszék is a XIX. század folyamán fejlődött a leglátványosabban. A város építészeti örökségének zöme tehát ebből az időszakból származik és egy olyan kulturális értéket képvisel, amelyet bizonyos szétágazó problémák miatt gyakran az eltűnés veszélye fenyeget. Ennek ellenére bizonyos értékek megmenthetők, sőt, érdemes is ezeket átmenteni legalább vizuális formában, hisz egy fényképes dokumentáció, adatbázis kiindulópontot biztosíthat az épületek későbbi felújítása folyamán, az elemek rekonstrukciója során. Ez viszont nagyléptékű dokumentálást, átmentést és tudatosítási lépéseket feltételez.

Egyesületünk ezen projektjének legfontosabb és legsürgősebb eleme az értékes történelmi épületek részleteinek fényképes dokumentálása, hiszen legtöbbször a természeti hatásoknak kitett faelemek mennek tönkre - teraszok, verandák fa korlátelemei, a kötések dekorálására használt fa csipkék, faragott oszlopok, gerendavégek, oromzatokon megjelenő dekorációk, mívés fémszerkezetek, tornyok, csatornarészletek és így tovább. Sajnos ezek az elemek ritkán kerülnek vissza eredeti formájukban a felújított épületekre, hiszen elkészítésük időigényes és többletköltséggel jár.

fotó: Moga Attila

A projekt egyik célja az egyes épületek részleteit megőrkítő, többnapos terepmunka folyamán létrejövő fényképek elkészítése. Ezek a fényképek utóbb felkerülnek egy digitális adatbázisba, fotótárba, megfelelőképpen kategorizálva. Az adatbázis elérhető lesz bárki számára, kiemelt szerepe lesz a műemléképületek felújításához elengedhetetlen dokumentációs folyamatban, de új házak arcúlatának megtervezésekor is szolgálhat inspirációként. Szeptember hó folyamán a legreprezen-

tatívvabb fényképek egy kiállítás formájában a közösségi térbe kerülnek, a résztvevők szemmagasságába úgymond. Ezáltal a látogatók figyelmet szentelhetnek azoknak az elemeknek, amelyek mellett oly gyakran elmennek anélkül, hogy észrevennék azokat: megadatik számukra az a lehetőség, hogy tudatosítsák a régen megbecsült mesterségbeli bravúrok esztétikai értékét, illetve az épületek vizuális egységére, a jellegzetes településkép megtartására való törekvések fontosságát. Ez a megközelítés egyrészt a borszéki lakosságot célozza meg, de az ide látogató turistáknak is egy kellemes és hasznos időtöltést kínál.

A kiállítást egy konferencia, egy beszélgetés egészíti ki, melynek meghívottai közül felsorolnánk a Borszékhez hasonló sorsú Govora- és Herkulesfürdőn tevékenykedő, értékmegőrzéssel foglalkozó civil szervezetek képviselőit, a borszéki városrendezési tervvel foglalkozó Ványolós Endre tájépítész, Köllő Miklós műépítész és műemlékvédelmi szakmérnököt, illetve további szaktekintélyeket. Reményeink szerint a beszámolók, bemutatók további hasznos párbeszédet indítanak műemlék- és történelmi épületekről, városrendezésről, lakossági döntésekről és felelőségekről, illetve hozzájárulnak hosszútávú stratégiák kialakításához.

A pályázat összértéke 22200 lej, melyből Hargita Megye Tanácsa 19780 lejrel támogat, a különbözetet a Culturarium Egyesület önrésze, illetve az Artmobil-Group Kft. által nyújtott támogatás fedezi.

Fazakas Emese

NÉPZENE ÉS NÉPTÁNC BORSZÉKEN

Ezen a néven nyújtottunk be és nyertünk pályázatot a megyei tanácsnál a Culturarium Egyesület színeiben. A pályázat összértéke 19.800 lej, amiből 17.520 lejt a megyei tanács biztosít, a fennmaradó összeg az egyesület önrésze, illetve a Papa la Soni által felajánlott támogatás. A finanszírozás számos, a népi kultúra körül forgó tevékenység lebonyolítását teszi lehetővé az augusztus-novemberi időszakban.

A projekt egyik kulcseleme Rigmányi Lajos néptáncoktató tiszteletdíjának az

előteremtése. Ezáltal biztosított a Cziprasok néptáncgyűttes oktatása, az idén indult felnőtt néptáncoktatás és a Remetéről történő ingázás útiköltsége az említett periódusban. A legkisebbekre is gondoltunk: az iskolakezdést követően mesetáncjáték és hangszersimogatót szervezünk, ahol a gyerekek játékos formában ismerkedhetnek meg a népzenevel, a népi hangszerekkel és a néptáncal. Emellett élőzenés táncjáték szervezésével próbáljuk a közösség tagjait táncba vinni.

Ezúton hívjuk fel ismét a figyelmet a felnőtt néptáncoktatásra, amely a nyári szünet után, szeptembertől folytatódik. Továbbra is szeretettel várunk majd mindenkit a heti rendszerességgel tartott alkalmainkra, táncudástól függetlenül. Itt, ha igény lesz rá, kikacsintunk majd a bálitáncok felé is.

Köszönetet szeretnénk mondani támogatóinknak, kiemelten Hargita Megye Tanácsának, amiért forrásaikkal lehetővé teszik a fentiek megvalósítását. A többi rajtunk múlik.

Fazakas Lajos

FIESTA BORSZÉKEN

fotó: Mihai Sardean

Még csak a nyár felénél járunk, de már majdnem csordultig van az emlékekkel teli zsákunk. Azért akad még hely benne!

Két csodálatos borszéki eseményről szeretnék beszámolni. Őszintén szólva,

álomomban sem gondoltam volna, hogy a mi kis Zumba-foglalkozásunk is nagyszínpadra lép. Bátrak voltunk, mertünk egy igazán szép álmot, ami már egy ideje a kívánságdobozunk mélyén lapult, és lám,

megérte. Azt mondják, aki kér, az kap is.

A június 30-ai hétvégén megrendezett SmartFesten a nagyszerű Cristina Colceriu szervezőnek hála Vild Renáta - Zumba oktatóval közösen két nap alatt egy-egy órás mozgással biztosítottuk a résztvevők reggeli tornáját. És milyen jól sikerült! A képek magukért beszélnek.

Július 14-én egy újabb gyönyörű rendezvényen vehettünk részt, nevezetesen a Cea1 Borsec Fesztiválon, ahol ismét sikerült több emberrel megszerettetni a mozgást és a sportot. Még egy kis meglepetésben is részesültünk, hiszen Mikk Kolbert Evelin, Eigel Hanna és Bordanciuc Raisa egy meglepetés-koreográfiával készültek nekünk. Ezúton is nagyon szépen köszönjük nekik, ők a Zumba-oktatók következő generációja! Bár a Nap jól megégetett, mégis sikerült azt tennünk, amit igazán szeretünk, köszönjük minden résztvevőnek a közös mozgást!

Juliana Bordanciuc

YIN & YANG STRATÉGIA TÁBOR

19. alkalommal került megszervezésre a szentdemeteri Yin & Yang stratégia tábor 2023. július 16-22 között, melyen 3 borszéki legény is részt vett: Bartalis András, Szócs Artúr és Fazakas Márk.

A tábor célja az önállóság és egyben a csoportmunka fejlesztése, a kitartás, alkalmazkodás, önbizalom megerősítése valamint különböző képességek fejlesztése (természetismeret, tájékozódás). Mesterem, Simó Mihály Taekwondo edző és a tábor vezetője, nemhiába nevezte el a tábor Yin & Yang stratégia tábornak, hiszen ennek tanítása szerint működik: minden rosszban van valami jó, de a jóból sem hiányzik az a kis rossz, amit meg kell tanulnunk elfogadni.

A táborozók 3 különböző színű csoportba oszta kellett teljesítsék az önfenntartáshoz szükséges tevékenységeket: konyhai munka, fahordás, vízellátás. Emellett szellemi és fizikai feladatokban is részesültek, amelyek során pontokat szerezhettek csapatuknak. A pontszerző játékok mellett a gyerekek megtanultak lőni légpuskával, airsoft pisztollyal, íjjal, elsajátítottak néhány kardforgatási technikát, a már tapasztalt táborozók pedig bottechnikát is tanultak. A tábor végén egyénenként mindenki bebizonyíthatta rátermettségét a

fokozati vizsgán, ezt éremmel és oklevéllel jutalmaztuk.

A fejlődés garantált. Valamikor én is táborozóként vettem részt, de lassan segédcsoportvezető, majd csoportvezetőként, ma már játékszervező és segédtáborvezetői funkcióban élvezem évről évre a tábor nyújtotta élményeket. Rengeteget segített úgy személyiségem fejlődésében, mint szakmai képzettségemben, és hozzájárult mély baráti kapcsolatok kialakulásához.

Artúr szerint: „A tábor nagyon jó volt, játékos, vicces izgalmas. Sokat tanultam ez idő alatt.” **Andris:** „A tábor nagyon tetszett, mert sok volt a csapatjáték, verseny, sok móka, kacagás. Sokat tanultam a közösségben a túlélésről.” **Márk:** „A tábor nagyon jó és izgalmas volt. Nagyon tetszettek a játékok és sok emberrel barátkoztam meg.”

A következő év valami izgalmasat tartogat, hiszen 20 éves jubileumi eseménynek lehetünk a részesei.

Vita Renáta

fotó: Vita Renáta

HARGITA MEGYE TANÁCSA TÁMOGATJA

A BORSEC FEST - NOSZTALGIA FESZTIVÁLT X

2023. augusztus 18-20. között időutazásra invitáljuk Önöket a 10. alkalommal megrendezésre kerülő Nosztalgia Fesztiválra, amikor is a múlt század elejét elevenítjük fel.

A háromnapos rendezvény a fürdőváros múltjának egyedülálló pillanatait eleveníti fel, különleges hétvége lesz a turisták és a helyiek számára egyaránt, korhű jelmezekben tett sétákkal, gazdag kulturális programmal, zenével és tánccal.

A Pro Borsec Alapítvány pályázatot nyújtott be Hargita Megye Tanácsához,

amely a Borsec Fest - Nosztalgiafesztivál X, 2023 című projektre 20000 lejes (összköltség 26700 lej) támogatást ítélt meg a korhű ruhák beszerzésére a szükséges kiegészítőkkal együtt.

Köszönjük Hargita Megye Tanácsának a fesztivál megvalósításához nyújtott támogatását.

Fundația Pro Borsec - Borszékért Alapítvány

ÚRNAPJA

Úrnapja a legméltóságosabb Oltáriszentség ünnepe. Van ennek az ünnepnek egy nyilvános arculata: az úrnapi körmenet, amikor a hívő közösség szinte felkínálja a világnak a kereszténység féltve őrzött titkát: Krisztus tényleges és tartós jelenlétét a kenyér és bor színe alatt. Van azonban ennek az ünnepnek egy intim, személyes arculata is: a szentáldozás amikor a hívő „szemtől szembe” találkozik azzal a Jézussal, aki szentségi jelenlétében emberi sorsunk és vándorlásunk társa lett. Ezért ennek az ünnepnek a titkához elsősorban nem ésszel, hanem szívvel kell közelednünk.

A II. Vatikáni Zsinat újra rámutatott az Oltáriszentség és a Szentmise között létező szoros kapcsolatra: szentmise nélkül nincs szentostya sem! Az Oltáriszentség lelkiségének alapja az a teológiai igazság, hogy az Oltáriszentség „tartós szentség”. Ez az egy gondolat felmelegítheti szívünket: amióta az Úr Jézus az utolsó vacsorán kimondta az átváltozás szavait, valószínűleg nem volt egyetlen egy pillanat sem a történelem során, amikor ne lett volna felszentelt ostya, azaz Krisztus szeretetének biztató jelenléte.

Az Oltáriszentség „tartós szentség” oly értelemben is, hogy ha nem lenne Eukarisztia, azaz Krisztus valós jelenléte a szentségi jelekben, akkor Jézus csak történelmi személyiség maradna, egy emlék csupán és nem köztünk élő valóság. Ha nem lenne Eukarisztia, akkor Krisztus csak versekben, regékben és népdalokban élne tovább, de nem a valóságban. Az Eukarisztia a keresztény hit egyedülálló titka, amely egyetlen más vallásban sincs meg. Jézus itt van köztünk, csendesen, de valóságban.

Az Oltáriszentség imádása azonban nem kegyes jámborság, hanem életszükséglet. Az Oltáriszentségben megvalósuló állandó isteni jelenlét válasz az ember két legmélyebb igényére: az értelem és a szeretet utáni vágyra. Az életnek, a világnak van értelme és ezt az értelmet az állandóan jelenlévő Krisztus adja meg. A világon létezik szeretet és ezt az állandóan jelenlévő Krisztus szavatolja. Ennél a pontnál elmélkedésünk imává válik.

Megállunk csendben, elnémulunk és kinyitjuk lelkünket az Eukarisztia csodájának. „Van-e még egy nemzet, akinek Istene ilyen közel állna hozzá, mint a mi Istenünk mihozzánk?” – kérdezte már az ószövetségi szent író. A mi Istenünk itt van köztünk, oly közel és oly egyszerűen, mint egy falat kenyér. Ez a közelség felszakítja lelkünk gátjait, hogy egy pillanatra letegyünk minden hazug nagyságot és mi is ilyen egyszerűen, ilyen közvetlenül álljunk Istenünk elé.

Ezer morzsából összetett, vagy ezer szilánkra összetört életünket hozzuk az Úr elé, mert szeretnénk, ha ismét egybeforrna, mint a fehér ostya. Odaállunk az Úr körül szorongó apostolok közé az Utolsó Vacsora termében: szinte látjuk őket, amint arcukra kiül a döbbenet, a rémület, a szorongás. Az, amit sejtettek, de nem akartak elhinni, az, amit tudtak, de nem mertek elfogadni, tudni illik, hogy nemsokára elveszítik Jézust, az most beteljesedik. Jézusra bízták mindenüket: hitüket és szeretetüket, múltjukat és jövőjüket. Ha most elveszítik őt, akkor mindent elveszítettek. Az apostolok azt érezték, hogy Jézusban elveszítik magát a Szeretetet. Szeretet nélkül pedig nem élhet az ember. Jézus ezt jól tudta, ezért a kenyér

és a bor színe alatt itt hagyta örök jelenlétét. Az Apostolok, ha nem is hangosan, magukban biztosan így fohászkodtak: „Ne menj el, ne hagyj itt bennünket, tégy valamit, hogy ne ez legyen a vég!”

A mi életünk is állandó rettegés, hogy elveszítjük a szeretetet. Szeretnénk hinni, hogy a világban uralkodó erő a szeretet. De a tények fájdalmasan rációlnak hitünkre: úgy tűnik, mintha a világban több lenne a gyűlölet, mint a szeretet. Fialat házások, akik egymásban látták a szeretetet, amikor megsejtik egymás apró hazugságait, hűtlenségeit, úgy érzik, elveszítették magát a szeretetet. Szülők, akik gyermekeikben látták a szeretet megtestesülését, akikre mindenüket áldozták, amikor megsejtik, hogy kamasz gyermekük szégyelli őket, mint maradiakat, vagy hogy immár felnőtt gyermekük tehernek látja őket, mint megroggyant öregeket, akkor úgy érzik, elveszítették a szeretetet. Papok, szerzetesek, akikre elviselhetetlen teherként súlyosodik munkájuk hiábavalóságának tudata és magányuk kietlensége, úgy érzik, nőtlenségükben elveszítették a szeretetet.

Ezt a szorongást hozzuk minden alkalommal a szentségi Jézus elé, mi is ugyanazzal a forró imával, amely az első tanítványok ajkáról hangzott el: „Ne hagyj bennünket magunkra, Uram!” És szinte halljuk a választ: „Ne féljete, nem hagyok el benneteket. Olvassátok a jeleket!” S ekkor megértjük, hogy a világszerte napról napra felmutatott ezer és százezer fehér ostya úgy áll előttünk, mint Isten felkiáltójele, hogy van egy szeretet, amely biztos és hűséges: Jézus irántunk való szeretete.

175 ÉVE SZÜLETETT BAROSS GÁBOR, A VASMINISZTER

A felvidéki Pruzsinán (Szlovákia) született 1848 július 6-án. A vasúti fejlesztés terén elért eredményeiért „vasminiszternek” nevezték. Középiskolai tanulmányait Léván és Esztergomban végezte. A Pesti Királyi Tudományegyetemen szerzett oklevelet. 1874-ben Vág völgyi Lap címen újságot alapított. 1875-től országgyűlési képviselő, 1883-tól közlekedési államtitkár, majd 1886-1889 között haláláig köz- és közlekedésügyi miniszter, de volt kereskedelemügyi miniszter, vallás- és oktatásügyi-, illetve belügyminiszter. Legnépszerűbb intézkedése az új vasúti személyszállítási díj szabása, a „zónatarifa” bevezetése 1889-ben. A Csíki Lapok 1889. április 10-i számában részletet közölt a miniszter beszédéből, amit a képviselőház pénzügyi bizottságának márciusi ülésén mondott „az erdélyi vasúthálózat kiegészítését melegen támogatom”. A dualizmus korszakának egyik legkiemelkedőbb gazdaságpolitikusa volt.

Legnagyobb munkája a Vaskapu szabályozása volt. Az ő idejében vált hajózhatóvá az Al-Duna. Kiépítette Fiume (Horvátország) kikötőjét. Megalkotta az első modern úttörvényt. Megalapította a Posta-takarékpénztárat, egyesítette a postát és távírdát. Az állami vasútnál kötelezővé

tette a magyar nyelvű levelezést, a vasúti tisztviselőknél kötelezővé tette a magyar nyelvtudást. Létrehozta a Kereskedelmi Múzeumot.

Az ő idejében épült az Erdélyt Moldvával (Maroshévíz-Borszék) összekötő országút is. Ennek emlékére 1998. augusztus 14-én a Baross Gábor Alapítvány, a Magyar Közlekedési Közművelődésért Alapítvány, a Magyar Közúti Fuvarozók Egyesülete és a csíkszeredai Román-Magyar Baráti Társaság Emlékbizottság két nyelvű (román-magyar) márvány emléktáblát állított a borszéki-hágó maroshévízi szakaszán található emlékművén. Vándál kezek

2014-ben megrongálták az emlékművet, összetörték a márványtáblát. A borszéki önkormányzat és a Borszékért Alapítvány újra elkészítette a márványtáblát, de az másodszor is hasonló sorsra jutott. (A Fiume kikötőben ma is áll a horvát-magyar nyelvű emléktábla).

A 44 évesen, 1892-ben eltávozott minisztert Klobusic faluban, Trencsén kerület, a családi birtokon helyezték vas koporsóban örök nyugalomba. A mauzóleumot a Magyar Állam építette. Halála hírére a képviselőház felfüggesztette ülését, országszerte meghúzták a harangokat. Ma számos oktatási intézmény, utca, tér viseli a nevét. Budapesten, a Keleti pályaudvar előtti téren áll egész alakos bronzszobra, Szécsi Antal alkotása (1898). Budapest (1891), Csepel és Győr (1866) díszpolgárrá avatta. A Baross Gábor-díjat az Innovációért és Technológiáért felelős miniszter adja át a közlekedés érdekében végzett kimagasló, példamutató tevékenységért. Szülőfaluja BAROSHÁZA nevet vette fel a tiszteletére. Életművét már kortársai is Széchenyi alkotásaihoz hasonlították.

Mi sem szabad elfelejtsük, hogy neki köszönhetjük ezt az országutat, hiszen előtte csak Ditróból a Halaság-patakán, a Közrez-nyakon át lehetett Borszékre jönni.

Farkas Aladár

BORSZÉK ÉPÍTÉSZETE

A település épületei, építményei

„Ha az épületek beszélni tudnának...” mottóval jelent meg Farkas Aladár legújabb nyomtatványa. Átfogó munkájában bemutatja településünk építészeti sajátosságait, külön-külön taglal még meglévő és már elenyészett épületeket. A kötethez Kovács Géza építész írt kiváló ajánlót, melyet változtatás nélkül közölünk.

„Az újabb kiadványában Farkas Aladár Borszék település létező és már nem létező épületeinek, építményeinek egy átfogó felmérésére, bemutatására vállalkozik, utalva a különböző épületekre az első írásos feljegyzésektől, jelzésektől kezdve a múlt és a jelenkor építészetéig, épületeinek bemutatásáig.

Egy települést alkatilag és történelmileg elsősorban épületei, létesítményei határozzák meg. Borszékről, mint településről, több mint három évszázados történelme során született már több monográfia és szaktanulmány – ehhez a jelen kiadvány

szerzője is már több írással, összeállítással hozzájárult.

Jómagam is több mint negyven éve vagyok szemtanúja – egy bizonyos időszakban gyakorlatban is résztvevője – ezen épületek működésének, felújításának, újak építésének, de néhány lebontásának is. Nem sok idő egy település történetében, de ez az időszak a mi generációnknak több változást is hozott, ami a település fejlődésének történetében is érzékelhető.

Elsősorban Borszék Fürdőre, azaz Felső-Borszékra utalok. A rendszerváltás előtti évtizedben a többnyire állami tulajdonban lévő villák, fürdőépületek állaga a társadalmi helyzet egyre nehezebbé válásával párhuzamosan romlott, a beígért állami beruházások elmaradtak, alig egy-két épület komolyabb korszerűsítése történt meg (csak belső karbantartásokat végeznek). Sajnos a rendszerváltás első éveiben még tovább romlik az épületek

helyzete; a hiányzó tulajdont visszaszolgáltató törvények, illetve az ingatlan-speculációk miatt az épületek nagyrésze visszafordíthatatlan károsodást szenvedett. Két évtizednek kell eltelnie, hogy észrevehető változások történjenek az üdülő arculatában. Ez a rövid, másfél emberöltőnyi idő jó és kevésbé jó változást egyaránt hozhat egy település életében, hát még néhány évszázad...

Ajánlom e kötetet borszékiek és nem borszékiek figyelmébe egyaránt; vegyék kezükbe ezt a monográfiát településünk még jobb megismeréséhez.”

A hiánypótló kötet az egyes épületeket nemcsak bemutatja, hanem jónéhányat illusztrál is fekete-fehér valamint színes fényképekkel, képeslapokról származó anyaggal. Az érdeklődők a borszéki Információs Irodából szerezhetik be ezt a településünkről szóló, legújabb kiadványt.

Móga Renáta

MESÉLŐ MÚLT

Jó félórája kapaszkodunk már a havasi szerpentinén s ahogy egymás fölé gyűrűző körökkel magasabbra és magasabbra hágunk, mind sűrűbbé válik légzésünk és szívverésünk. Maroshévízről, a pesti gyors átszálló állomásáról alig néhány kilométert jöttünk, de közben vagy hatszáz méternyit emelkedtünk boszorkányosan rövid idő alatt. Mint egy rossz kazán, úgy fűjtat, sípol és küszködik a hatalmas autóbusz nyaraló társadalma. A havasi levegő friss nyomását, a napfény és táji szépségnek ezt a beáramlását hogyan viselhetné el a szűkeblűen tartott pesti ember? Az átpolt autót két oldalán szinte őskori fenyőrengeteg felveszi a hegyeket, a mély bozontos homályból kristályos hegyi vizek iramlanak elő s gigantikus holttestként elheverő kidöntött szálfenyők beszélnek az elemek rettenetes erejéről. Egy-egy gyors fordulónál többszörös ívben látjuk magunk alatt a megtett út szerpentinjét s közben még szüntelenül emelkedik előttünk a beláthatatlan rengeteg java. [...] A festői völgyhajlásban feltűntek Borszék első házai... Borszékot, a Kelemen- és a Csalhói-havasok gyöngyszemét igen sokan fölibe helyezik a világhírű Marienbadnak és Franzesbadnak. Az 1000 méteres tengerszint feletti magasságával, káprázatos havasi környezetével és szinte lépten-nyomon kibuggyanó nagyszerű borvizeivel valóban elsőrendű világ fürdő lehetőségeit rejtje magában. — Mi magyarok nem értünk a hírveréshez, mert ha értenénk, Borszék világfürdő lehetne, — mondotta egy más alkalommal a kolozsvári tudós professzor, aki az adatok valóságos arzenáljával támasztotta alá kijelentéseit. — A legszűkebb tudományos világon kívül ugyan ki tudja például azt, hogy a borszéki Kossuth Lajos-borvízforrás vasas, szénsavas vize ásványi értékben és gyógyerőben jelentékenyen felülmúlja a világ leghíresebb vasas fürdőit, Pirmontot, Spat, Schwalbachot és Elstert. Franzesbadh legerősebb vize 1575 köbcenti szabad szén-savat tartalmaz, a borszéki Főkút 1786-ot, a Kossuth-kút pedig 1725-öt. Az itteni hideg és meleg borvízfürdők, valamint a vaslápfürdők vagy öttucat emberi nyavalya áldásos gyógyítói, hogy csak párat említsek: tüdőbetegségek, gégehurutok, a vrszegénység, az emésztőszervek megbetegedései, az idegrendszerrel kapcsolatos bajok, neuraszténia, ischiász, tábesz, parallels, basedow-kór, reuma, köszvény, csúz, vesebajok, angolkór, skorbut,

túlhízás, a legkülönbözőbb női bajok nagyszerű gyógyszere ez az áldott víz. És mégis milyen kevesen tudják, hogy a bizonyos tekintetben már a kultúrvilág fogalmai közé belenőtt Borszék gyógyszerét, mint asztali ásványvizet már 1890-ben szállítani kezdték még Amerikába, azután pedig Kínába és Japánba is. Talán majd a háború múltával sikerül a múlt mulasztásait pótolnunk, csillan fel a professzor szeme. — Mert én mondom, feleannyi propagandával, amit a csehek kifejtettek, mi Marienbad fölé emelhetnénk Borszékot ... Hát így festett a borszéki víz kúra évszázadokkal ezelőtt, ám azóta az orvostudomány fejlődésével együtt maga a fürdő is nevezetes előmenetelt tett. Hatalmas mértékben kiépült, megszépült és korszerűsödött. A fürdőtelep irdatlan fenyő rengetegek közt, kies völgyben fekszik. Bejáratánál művészi székelkapu fogadja az érkezőt, és innen gondozott sétány vezet a telep felső végéig. Kétoldalt régimódi és ragyogó új villák váltakoznak, a fő sétány mögött fel a rengetegek széléig csupa újdonság, minden kényelemmel felszerelt villa sorakozik. Alapjuk terméskő, felépítményük fenyő gerenda s e két anyag olcsósága mellett, korlátlan lehetőséget nyújt a művészi stilizálásra. A fő sétány mentén csinos bazáro, vendéglők, falatozók sora vonul, itt találjuk a dermesztően hideg vizű Lázár-fürdőt, valamint a két elit vendéglőt, a Reményt és a Méliket, a fürdő főteréhez közel eső göci gruppirozott térségének egyik sarkában pedig a híres Főkutat. A kút

felett, csinos pavilonban honvéd zenekar játszik, a padokon fenyők árnyékában napozó vendégek borvizes pohárral kezükben és benn, a kút fölé emelt pavilonban, ügyes székel fiúcskák és leánykák ajánlják fel készségüket és poharaikat a vízkurázó sokaságnak. A borvíz boltozatos üvegbura alatt bugyborékol, szénsav gömbjei majd szétfeszítik üvegbörtönüket. A páratlan gyógyvíz itt ingyenes, kedvére ihat bárki. Egy pesti hölgy kis kutyáját is behozta a pavilonba s a kis pincsi pillanat alatt elgyengülten esett a padlóra. A kút padlózatának lécei közt felszivárgó szénsav tréfálta meg, amely éppen úgy pillanatok alatt kioltja az égő gyufát is... A fürdő területén még vagy egy tucat remek forrás található. Az íze majd mindegyiknek más s vannak olyan fürdővendégek, akik naponta végigkóstolják valamennyit, mint az akkurat borkóstolók. Borszék dicsekedhet Európa egyik legterjedelmesebb sétányhálózatával, amelynek hosszúsága majd 50 kilométer. A fürdő parkja ugyanis maga a rengeteg, amely minden oldalról körülveszi. Tündéri sétákra nyílik itt alkalom a környék legszebb természeti nevezetességeihez, a jégbarlanghoz, a bagolyvárhoz, a medvebarlanghoz, a híres hétvezér-fenyőóriáshoz, amely a maga nemében páratlan természeti jelenség (egy többlől eredő hétágú fenyőfa). Aztán felcserkészhetünk a Bükkhavas esztenákhoz s ott elleshetjük a juhsajt és orda készítésének titkait, sőt vehetünk is ezekből a jófélésekből. A Bükkhavasról rengeteg messzeségbe belátni Erdély legmagasabb hegyeit. Visszatérve a havasi cserkészésről, a szénsavas hideg vagy meleg fürdőkben testileg-lelkileg is újjászületik az ember s elveti a világ gondját-baját... Az ilyen séta persze farkas étvággal is jár, de nem kell félni: az élelmezés Borszéken megközelíti a békebeli fogalmakat, bő, ízletes és a menü ára a legelisebb helyen sem haladja meg a 3 és fél pengőt. Borszék a dolgozó magyar középosztály tipikus nyaralóhelye, ez a jelző illik rá legtalálébban. Üri, csendet, tökéletes kényelmet és nyugalmat nyújt... nagyobb dicséretet aligha mondhatnék róla: kétheti borszéki nyaralás egy esztendő hajszás ideg munkájára regenerálja a lelket és a testet. Tapasztalatból mondom ... Tessék megpróbálni!

írta: Széfeddin Seft bey

ÚJ MAGYARSÁG, 1942 július 23, CSÜTÖRTÖK,

IX. évfolyam 165. szám.

Közreadja: Pethő Csongor

VAKÁCIÓS GONDOLATOK

A gyerekek vakáción vannak, számos végzős túlesett az érettségien, megkapták az értékeléseket. Sajnos, az eredmények évek óta nem kecsegtetnek semmi jóval. Külföldről követem figyelemmel az iskolarendszerben történt változásokat az egyetemi oktatást is beleértve. Érdeklődésemnek több oka is van: az egyik az, hogy én magam is iskolában dolgozom már jó ideje, látom, hogyan változik a tananyag, az iskolások mentalitása, az iskola intézményéhez való viszonyulás. Ugyanakkor nagyon evidens a társadalmi változás, és mondjuk ki őszintén, a különböző krízisek is.

Az idei országos PISA-felmérés szerint a romániai diákok 42%-a funkcionális analfabéta (ami azt jelenti, hogy egy használati útmutatót sem képes értelmezni), 47%-a minimálisan funkcionális, és csak 11%-a érte el a funkcionális minőséget, aminek sokrétű, elágazó, személyes és társadalmi hatásai vannak. Néhány évtizeddel korábban a diákok többsége sikeresen leérettségizett és a vidéki környezetből is sokan jutottak egyetemre. A fiatalok ambiciózusabbak voltak, és merték vállalni a megpróbáltatást, a versengést, és áldozatot hoztak egy jobb jövőért. Napjainkban inkább passzív hozzáállás tapasztalható. Elszomorít, hogy sok gyermek elkallódik, elpazarolják idejüket a tévé és a szociális média mindent elnyelő univerzumában. Több órát, napot vagy akár az életük nagyrészt is elveszítik ily módon.

Országunkban sok a tehetséges gyermek, de vajon, mivel töltik idejüket a vakációban? Jó lenne koruknak megfelelő könyveket olvasni, amivel bővíthetik szókincsüket, fejleszthetik gondolkodásmódjukat és képzetüket. Ezen kívül fontos a matematikát is gyakorolni, hiszen sok minden

ezen alapszik: a statisztika, a számítástechnika. Igazi aduásza van annak, aki ezen tantárgyakból jeleskedik, és még idegen nyelveket is birtokol magas fokon.

A nyugati egyetemek számottevő hallgatói Indiából, Kínából, a Közel-Keletről származnak. Ezeket az egyetemeket a keresztények létesítették még a középkorban. Jó lenne ezen elgondolkodni, hogy mi, európaiak miért maradunk le az ideérkező fiatalok mögött? Ennek több oka is lehet, viszont az egyik legnyomósabb az emberek elvesztett hivatástudata. Sokan elavultnak tartják ma azokat az értékeket, amelyek társadalmunk alapjait képezik. Az embernek célra, hivatásra, értékrendszerre és meglátásra olyanmire van szüksége, mint táplálékra. Életünknek nagyobb értelme van, amit fel kell ismernünk önmagunkban. Kínai, indiai és más ajkú fiatalokkal beszélve feltűnt, hogy már tizenéves koruktól fogva egyértelmű szakmai céljaik vannak, és tudatosan élnek. Keményen tanulnak, hogy képezzék magukat és versenyképesek legyenek a világpiacon. És fantasztikus eredményeket érnek el!

Mit lehet tenni nálunk? Amint fentebb említettem, a nyári vakációban a szülők buzdítsák gyerekeiket olvasásra, írásra és számtanra. Minden óra, amit a gyerekek tanulással töltenek nyereséget jelent néhány év múlva. Ezzel szemben minden elfecsérelt óra veszteség lesz egy olyan világpiacon, ahol sok az ambiciózus fiatal. Egy társadalom csak akkor tud felvirágozni, ha a humán erőforrásait, vagy más kifejezéssel az emberi tőkéjét kamatoztatja. Kár lenne elszalasztani a lehetőségeket!

Sirbu Krisztina

KÖZÉRDEKŰ KÖZLEMÉNY

1725

FONTANA

Spa & Balneo Borsec
Borszéki Gyógyfürdő

ANYAKÖNYVI HÍREK

HÁZASSÁG

Erős Hunor és Márkos Renáta-Mária
2023.07.08

ELHALÁLOZÁS

Gal Amalia 1934.07.15 - 2023.07.13
Buzás Géza 1939.01.01 - 2023.06.30

Íme néhány válasz a leggyakrabban előforduló kérdésekre a balneo szolgáltatásainkkal kapcsolatosan:

Az orvosi rendelő munkaprogramja: hétfő-péntek, 8:00-15:00 között.

A kezelőbázis munkaprogramja: hétfő - péntek, 8:00-16:00 között.

Az orvosi konzultációt és a rehabilitációs kezelés költségeit* az Egészségbiztosítási Pénztár (CNAS) fedezi (*ez maximum napi 4 terápiát foglal magába)

A térített helyek száma korlátozott. Szükséges az orvosi beutaló a háziorvostól és az előzetes telefonos időpontegyeztetés a 0711024105 telefonszámon.

Balneo csapatunk szeretettel vár titeket!

SAKK VODA COSTELLEL

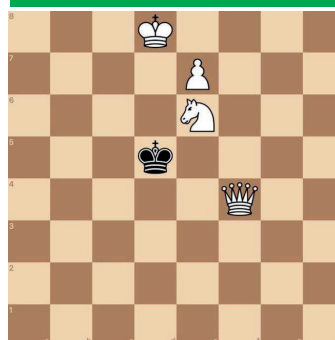

Diagramm a júniusi számból

A júniusi számban megjelent feladvány megoldása:

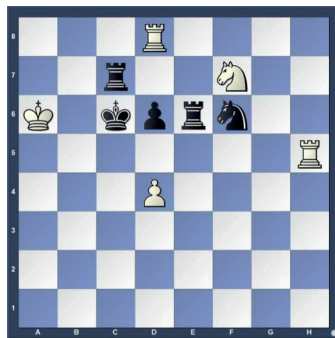
1e8f-Kxe6
2f7#

Megoldás: Vodă Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a [turism.borsec@gmail.com](mailto:borsec@gmail.com) e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelölük, csak a mezőt ahová lépnek.

A fehér lép, matt 4 lépésből.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS KAPURÓL KAPURA:

2023. AUGUSZTUS 21. HÉTFŐ
2023. SZEPTEMBER 18. HÉTFŐ

